

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5Obdo/42/2016
Identifikačné číslo spisu:	8114227483
Dátum vydania rozhodnutia:	23.06.2016
Meno a priezvisko:	JUDr. Lenka Praženková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2016:8114227483.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu: PETRAMONT s. r. o., so sídlom Ťačevská 1639/38 A, 085 01 Bardejov, IČO: 36 500 356, zast. JUDr. Matúšom Hríbom, advokátom, so sídlom Na hradbách 5, 085 01 Bardejov, proti žalovanému: Slovenská záručná a rozvojová banka, a. s., so sídlom Štefánikova 27, 814 99 Bratislava, IČO: 00 682 420, o zaplatenie 63 423 eur s príslušenstvom, vedenej na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 21Rob/183/2014, o dovolaní žalobcu proti uzneseniu Krajského súdu v Prešove zo dňa 27. novembra 2015, č. k. 5Cob/88/2015-44, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Odôvodnenie

Okresný súd Prešov (ďalej len „súd prvého stupňa“) uznesením č. k. 21Rob/183/2014-33 zo dňa 25. februára 2015, vydaným vyšším súdnym úradníkom, nepriznal žalobcovi oslobodenie od súdnych poplatkov.

V odôvodnení uviedol, že žalobca požiadal o oslobodenie od platenia súdnych poplatkov z dôvodu plnenia reštrukturalizačného plánu a vyvíjania podnikateľskej činnosti za účelom riadneho plnenia plánu. K žiadosti o oslobodenie žalobca predložil vyplnené tlačivo na dokladovanie pomerov, z ktorého vyplýva, že momentálne má nepriaznivý finančný stav. Dočasná nedisponibilitnosť peňažnými prostriedkami podľa súdu prvého stupňa nie je v podnikaní zriedkavým javom a neodzrkadľuje celkové pomery podnikateľa. Majetkové pomery podnikateľského subjektu sú určené nie len množstvom voľných peňažných prostriedkov, ale aj jeho celkovou majetkovou situáciou. Ak by zhoršenie majetkových pomerov v dôsledku podnikania malo byť dôvodom pre oslobodenie od súdnych poplatkov, znamenalo by to prenášanie podnikateľského rizika na štát. Podnikateľský subjekt by mal náklady na súdne spory predvídať a prostriedky na ne zabezpečiť. Predĺženosť žalobcu nemá za následok oslobodenie od súdnych poplatkov automaticky. I keď je žalobca momentálne platobne neschopný, nemožno z tohto vyvodiť záver, že by nemohol splniť poplatkovú povinnosť vo výške 3 805 eur alebo, že by jej splnenie od neho nebolo možné spravodlivo vyžiadať. Žalobca nepreukázal opodstatnenosť žiadosti o oslobodenie od súdnych poplatkov a preto mu súd oslobodenie nepriznal.

Proti tomuto uzneseniu podal žalobca odvolanie, nakoľko mal za to, že súd prvého stupňa vec nesprávne právne posúdil a žalobcovi bola nedostatočným odôvodnením rozhodnutia odňatá možnosť konať pred súdom. Preto sú dané dôvody odvolania podľa § 205 ods. 2 písm. a/ a f/ O. s. p. Mal za to, že v danom prípade súd nezohľadnil osobitosti prípadu: predmet konania, snaha žalobcu o zachovanie vlastnej podnikateľskej existencie, protizákonný a svojvoľný postup žalovaného, ktorý si ponechal zábezpeku, hoci jeho incidenčná žaloba bola zamietnutá. Navrhol napadnuté uznesenie zmeniť a oslobodenie žalobcovi priznať.

Zákonný sudca súdu prvého stupňa, podanému odvolaniu nevyhovela v zmysle § 374 ods. 4 O. s. p. vec predložil odvolaciemu súdu na rozhodnutie.

Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) uznesením z 27. novembra 2015, č. k. 5Cob/88/2015-44 napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa podľa § 219 ods. 1 O. s. p. ako vecne správne potvrdil.

V odôvodnení odvolací súd konštatoval, že z judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky vyplýva, že Ústava Slovenskej republiky negarantuje bezplatné súdne konanie. Súd prvého stupňa dospel k správnym skutkovým zisteniam a vec správne právne posúdil. Na týchto zisteniach sa ani v priebehu odvolacieho konania nič nezmenilo. Odvolací súd sa s odôvodnením napadnutého uznesenia stotožnil. Poukázal na ust. § 138 O. s. p. a z neho vyplývajúce tri zákonné podmienky pre priznanie oslobodenia od súdnych poplatkov. Poukázal na majetkové pomery žalobcu vyplývajúce z predloženého tlačiva na zdokladovanie jeho majetkových pomerov. Uviedol, že žalobca ako podnikateľ, ak nie je schopný zabezpečiť si prostriedky na uplatnenie svojho práva, nemôže žiadať, aby dôsledky zaňho znášal štát. Podľa názoru odvolacieho súdu, ak je žalobca schopný plniť úverové záväzky vo výške 512,29 eur mesačne, disponuje majetkom s celkovou zostatkovou hodnotou 307 519,78 eur a má pohľadávky v celkovej výške 11 219,61 eur, potom niet dôvodu vyhodnotiť deklarované pomery žalobcu za odôvodňujúce priznanie oslobodenia od súdnych poplatkov a zároveň nepriznanie oslobodenia nemá za následok odňatie možnosti konať pred súdom.

Proti tomuto rozhodnutiu odvolacieho súdu podal žalobca dovolanie, pretože napadnuté uznesenie považuje za arbitrárne, založené na paušálnom poukaze na podnikateľské riziko, a preto mu bola odňatá možnosť konať pred súdom, čo je dôvodom na podanie dovolania podľa § 237 ods. 1 O. s. p. Žalobca poukázal na rozhodnutie Krajského súdu v Prešove č. k. 4Cob/23/2013-87 zo dňa 10. decembra 2013, ktorým bolo podnikateľskému subjektu priznané oslobodenie od súdnych poplatkov. Počas rozhodovania súdov došlo k významnej zmene pomerov žalobcu ohľadne majetkovej situácie, k čomu žalobca predložil daňové priznanie za rok 2015. Namietol, že odvolací súd sa nevysporiadal s osobitosťami daného prípadu, na ktoré poukázal v odvolaní - predmet konania, snaha žalobcu o zachovanie podnikateľskej existencie, protizákonný a svojvoľný postup žalovaného, ktorý si v rozpore so zákonom o konkurze a reštrukturalizácii ponechal zábezpeku napriek tomu, že u jeho incidenčná žaloba bola zamietnutá. Navrhol napadnuté uznesenie zrušiť a vrátiť odvolaciemu súdu na ďalšie rozhodnutie.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O. s. p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O. s. p.), zastúpený advokátom (§ 241 ods. 1 veta druhá O. s. p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O. s. p.) skúmal najskôr, či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom (§ 236 a nasl. O. s. p.).

Podľa ustanovenia § 236 ods. 1 O. s. p. dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa. Rozsah dovolania je možné meniť len do uplynutia lehoty na jeho podanie (§ 242 ods. 3 O. s. p.)

V prejednávanej veci odvolací súd rozhodol uznesením. Z ustanovenia § 239 ods. 1 a 2 O. s. p. vyplýva, že ak dovolanie smeruje proti rozhodnutiu vydanému v tejto procesnej forme, je prípustné, ak odvolací súd zmenil uznesenie súdu prvého stupňa, odvolací súd rozhodoval vo veci postúpenia návrhu Súdnemu

dvoru Európskych spoločností na zaujatie stanoviska, dovolanie je tiež prípustné, ak odvolací súd vo svojom potvrdzujúcom uznesení vyslovil, že dovolanie je prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, ako aj proti uzneseniu o priznaní (nepriznaní) účinkov cudziemu rozhodnutiu na území Slovenskej republiky. Tieto ustanovenia však neplatia pre uznesenia vymenované v § 239 ods. 3 O. s. p.

Dovoláním napadnuté uznesenie odvolacieho súdu nemá znaky vyššie uvedených rozhodnutí. V prejednávanej veci odvolací súd potvrdil uznesenie súdu prvého stupňa o nepriznaní oslobodenia od súdnych poplatkov, pričom vo výrokovvej časti prípustnosť dovolania nevyslovil, je teda nepochybné, že prípustnosť dovolania žalobcu nemožno vyvodiť z ustanovenia § 239 O. s. p.

Ak nemožno prípustnosť dovolania vyvodiť z ustanovenia § 239 ods. 1 a ods. 2 O. s. p., lebo dovoláním je napadnuté potvrdzujúce uznesenie odvolacieho súdu, prípustnosť dovolania by bola možná len z dôvodu uvedeného v § 241 ods. 2 písm. a/ O. s. p., ak by bolo odvolacie konanie postihnuté niektorou z väd uvedených v § 237 ods. 1 O. s. p. S prihliadnutím na ustanovenie § 242 ods. 1 O. s. p., ukládajúce dovolaciemu súdu povinnosť prihliadnuť vždy na prípadnú procesnú vadu uvedenú v § 237 ods. 1 O. s. p., či to účastník namieta alebo nie, neobmedzil sa odvolací súd len na skúmanie prípustnosti dovolania podľa § 239 O. s. p.

Ustanovenie § 237 ods. 1 O. s. p. pripúšťa dovolanie proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak konanie, v ktorom bolo vydané, je postihnuté niektorou zo závažných procesných väd vymenovaných v písmenách a/ až g/ tohto ustanovenia.

Dovolateľ namieta vadu konania uvedenú v § 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p. (účastníkovi konania bola postupom súdu odňatá možnosť konať pred súdom).

Proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu [s výnimkou rozhodnutí vydaných v exekučnom konaní (§ 237 ods. 2 O. s. p.)] je prípustné dovolanie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu bolo vydané v konaní, postihnutom niektorou z procesných väd uvedených v § 237 ods. 1 O. s. p. Jedným z dôvodov zakladajúcich vždy prípustnosť dovolania je aj prípad, keď bola účastníkovi postupom súdu odňatá možnosť konať pred súdom (§ 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p.), ktorého sa dovoľáva žalobca. Pod odňatím možnosti pred súdom konať treba rozumieť taký závažný procesný postup súdu, ktorým sa účastníkovi znemožní realizácia jeho procesných práv, priznaných mu v občianskom súdnom konaní za účelom obhajovania a ochrany jeho práv a právom chránených záujmov. Musí však ísť o znemožnenie realizácie konkrétnych procesných práv, ktoré by inak účastník mohol pred súdom uplatniť a z ktorých bol v dôsledku nesprávneho postupu súdu vylúčený. Nie je pritom rozhodujúce, či bola účastníkovi odňatá možnosť konať pred súdom odvolacieho súdu, alebo či sa tak stalo v dôsledku postupu súdu prvého stupňa a odvolací súd neurobil v tomto smere nápravu.

K vade konania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p., ktorú vyhodnotil dovolateľ ako opodstatnený dovolací dôvod podľa § 241 ods. 2 písm. a/ O. s. p. uviedol, že rozhodnutie odvolacieho súdu je arbitrárne, nedostatočne odôvodnené, pretože odvolací súd sa nevysporiadal riadne s jeho odvolacími námietkami a svoje rozhodnutie postavil len na všeobecnom poukaze o podnikateľskom riziku.

Po preskúmaní dovoláním napadnutého uznesenia dovolací súd nezistil, že by postupom odvolacieho súdu bola žalobcovi znemožnená realizácia procesných práv, ktoré mu Občiansky súdny poriadok priznáva. Odvolací súd rozhodol v súlade s Občianskym súdnym poriadkom a napadnuté uznesenie odôvodnil v súlade s ustanovením § 167 ods. 2, § 169 ods. 1 v primeranom spojení s § 157 ods. 2 O. s. p., v súlade s požiadavkou preskúmateľnosti. Z uznesenia odvolacieho súdu je zrejmé, prečo odvolací súd rozhodnutie súdu prvého stupňa potvrdil a akými podstatnými úvahami sa pri svojom rozhodovaní riadil. Toto rozhodnutie nemožno považovať za svojvoľné, zjavne neodôvodnené, resp. ústavne nekonformné, pretože odvolací súd sa pri výklade a aplikácii zákonných predpisov neodchýlil od znenia príslušných ustanovení a nepoprel ich účel a význam. Ako vyplýva aj z judikatúry ústavného súdu, iba

skutočnosť, že dovolateľ sa s právnym názorom všeobecného súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti rozhodnutia odvolacieho súdu (napr. I. ÚS 188/06). V rozhodnutí sa odvolací súd zaoberal aj konkrétnymi majetkovými pomermi žalobcu vyplývajúcimi z predloženého dotazníku o dokladovaní majetkových pomerov pre účely rozhodovania o oslobodení od súdnych poplatkov. Nie je teda pravdou, že by svoje rozhodnutie založil len na všeobecnom poukaze na podnikateľské riziko.

Odhliadnuc od uvedeného judikatúra najvyššieho súdu (viď R 111/1998) zastáva názor, že nepreskúmateľnosť rozhodnutia nezakladá procesnú vadu konania v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p., ale ide len o inú vadu konania (§ 241 ods. 2 písm. b/ O. s. p.), ktorá však nie je dôvodom zakladajúcim prípustnosť dovolania. Tento názor je plne opodstatnený aj v prejednávanej veci a nie je dôvod odkloniť sa od tohto názoru. Právna kvalifikácia nepreskúmateľnosti rozhodnutia odvolacieho súdu ako dôvodu zakladajúceho len tzv. inú vadu konania pritom vyplýva tiež z rozhodnutí ďalších senátov najvyššieho súdu (porovnaj napríklad sp. zn. 1Cdo/140/2009, 1Cdo/181/2010, 2MCdo/18/2008, 2Cdo/83/2010, 4Cdo/310/2009, 5Cdo/290/2008, 5Cdo/216/2010, 6Cdo/25/2012, 7Cdo/52/2011, 7Cdo/109/2011).

V tejto súvislosti je potrebné poukázať aj na Stanovisko občianskoprávného kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 03. decembra 2015 (publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 2/2016), podľa ktorého nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ O. s. p. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p.

Z týchto dôvodov dovolací súd uzatvára, že ak by aj prípadne bolo dovolaním napadnuté rozhodnutie nepreskúmateľné, nezakladalo by to prípustnosť dovolania v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p. V danom prípade nejde ani o výnimku uvedenú v stanovisku R 2/2016, keďže napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu obsahuje vysvetlenie dôvodov, pre ktoré vo veci rozhodol a rovnako sa odvolací súd vysporiadal so všetkými podstatnými odvolacími námietkami žalobcu.

V zmysle vyššie uvedeného dovolací súd dospel k záveru, že rozhodnutím odvolacieho súdu nebola odňatá možnosť dovolateľa konať pred súdom a konanie nie je zaťažené vadou v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p., ktorá by odôvodňovala prípustnosť podaného dovolania.

Iné vady konania uvedené v § 237 ods. 1 O. s. p. dovolateľ netvrdil a ich existencia nebola dovolacím súdom z úradnej moci v konaní zistená.

Keďže prípustnosť dovolania žalobcu nemožno vyvodit' zo žiadneho ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku, Najvyšší súd Slovenskej republiky ho odmietol podľa § 243b ods. 5 O. s. p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O. s. p. ako dovolanie smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému dovolanie prípustné nie je. So zreteľom na odmietnutie dovolania sa nezaoberal napadnutým rozhodnutím z hľadiska jeho vecnej správnosti.

O náhrade trov dovolacieho konania dovolací súd nerozhodoval, pretože žalobca bol v dovolacom konaní neúspešný a žalovaný nie je účastníkom konania v tej časti konania, v ktorej sa rozhoduje o oslobodení od platenia súdnych poplatkov žalobcu.

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.